

Передплата

«РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
 на пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 а місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирнеш ми очі і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5^{1/2} год. пополудні.

Редакция, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дамбровского (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовского в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 напереді застереженя.—
 Рекламациі неопечатаніє
 вільні від порта.— Оголо-
 шеня звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесеня по 30 сот.
 від стрічки.

Взаємини між учителями а шкільною молодіжю.

(+) З нинішнім днем починає ся наука в усіх школах нашого краю, народних і середних. Отсе дає нам привід звернути ся кількома словами до нашого учительства, а також і до шкільної молодіжи. Ми вже при иншій нагоді вказали на те, що задача і становище учителів взагалі а особливо руских, є вельми трудна, але заразом і вельми велична. Тимто високо розвинений культурно німецький нарід так дуже цінить сей стан і відносить ся до него з великим поважанем.

Але й у нас буває часто, що учителі здобувають собі незвичайне признанє і властий і суспільности і велику любов та високе поважанє повіреної їм молодіжи. Сумлінна строгість, але при тим вітцівська любов супроти молодіжи, дбалість о її вихованє і образованє, вірцева ревність в сповнюваню обовязків, а щирість і привітливість супроти товаришів і супроти суспільности зєднували і у нас любов, поважанє і славу многим учителям, так що з великим жалем розставала ся з ними молодіж і її родичі, наколи приходило їм уступити з учительської служби. Але не формалістичним, так сказатиб ремісничим трактованем науки, не завостеніло бюрократичним чи сухим урядовим становищем, не безглядною строгістю і грізним пострахом здобував ся таке становище.

Наколи учитель з справденим замилованем трактує свою науку, наколи він намагає ся ученикам всіми можливими способами зробити її приступною, тоді і строгість єго вимагань не буде тягарем для учеників і найде у них зрозумінє і оправданє, коли він дійсний народолюбець, то й полюбить ту молодіж єму віддану. А так само коли окрім самої науки буде учитель звертати пильну бачність на відповідне поведєнє, на вихованє повіреної єму молодіжи, на виробленє характеру і любови свого а пошанованя чужого, а буде се робити з вітцівскою чи приятельскою прихильністю, то й усякі єго напімненя, картаня а навіть строгі кари буде молодіж приймати з виrozumінєм і зрозумінєм. Ближші взаємини між учителями а учениками і їх родичами вироблять якісь патріархальні відносини і тоді задача учителів о много буде лекша і приємніша, як в таким случаю, коли сі

взаємини будуть чисто урядовими. В культурних краях заведено навіть т. зв. Elternabende, на котрих збирають ся родичі і опікуни з одного боку, а учителі і директори з другого, щоби обговорювати справи вихованя, поведєня і образованя молодіжи і тим способом витворює ся тісна звязь і взаїмне відділуванє між школою а домом і як висліди в тих краях показали, з добрим успіхом.

Одначе і молодіж повинна із свого боку улекшувати учителям своїм ту трудну задачу, яку они мають з її вихованєм і образованєм. Молодіж повинна се розуміти, що учителі, яко люди, не можуть бути без хиб і недостач, але се не оправдує нікого відказувати своїм учителям і настоятелям належного їм поважаня і послуху. В нинішних часах розладу і розстрою не оден молодець думає тим показати свою висність понад інших своїх товаришів, що підриває і підкопує повагу свого учителя, маловажить єго, або ділає на перекир єго приказам і розпорядкам. Численні приклади показують, що таке підриванє всякого авторитету не доводило до нічого доброго і що й ті, що виломлювали ся з під всякого авторитету звичайно не осягли значіня серед суспільности а ставали звихненими особняками, що не довели до ніякої мети своїх змагань.

Тимто поважанє для своїх учителів і сповнюванє точне обовязків, се головні вимоги, які суспільність мусить ставити до молодіжи, наколи она має опісля справді щось доброго зробити для народу, принести єму хосен і славу. Треба шкільного часу, віку молодого, котрий минає, а не вертає, ужити добре для осягненя основного образованя і знаня позитивного, а чим більше молодіж буде вглублювати ся в науку, тим лінше зрозуміє она єї хосенність, з тим більшим успіхом опісля, вийшовши з шкільних порогів, зуміє ділати і трудити ся для народу, з посеред котрого вийшла. Наколи молодіж буде щиро і сердешно відносити ся до своїх учителів, то заслужить собі і у них на на довіре і тоді витворять ся добрі взаємини між учителями а молодіжю, котрі вийдуть на добро молодіжи, на користь народови і слави краєви. Нарід і край потребує сьвітлих горожан. Нехай отже молодіж образує ум і серце, а тоді може стати в пригоді народови своєму.

Релігійна борба у Франції.

Папська енцикліка, яка висказала засадничі погляди римского престоло на справу французської церкви, оставила була французским епископам свободні руки до порішеня квестиї дальшої тактики супротив затій французского правительства після найліпшого знаня і можности льокальних відносин. Сим то енцикліка, котра стягнула на себе зі сторони противників заміт неясности, враз з послідуєчими ухвалами зборів французских епископів становить документ виrozumілости і енергії, обережности і рішучости римского престоло в кермованю справами вселенської церкви. Коли конференція французских епископів заявила ся против законуви про віроісповідні стоваришеня, то не підлягає тепер жадному сумнівови, що і папська енцикліка заявила ся против них від самого початку.

В сей спосіб і поняла французька праса витворену ситуацію і в своїх коментарях висказує загально великий сумнів, чи удасть ся привернути якийсь modus vivendi межи державою а церквою. Після єї гадки релігійна війна майже стала необхідна. І так Esclair, прихильний католицькій справі, пише на сю тему: Поставлений супротив болючого вибору межи упокоренєм в постати признаня закона, а отвертим опором, рішив ся Пій Х на безпроволючний конфлікт. Церков, віддану самоволі правительства, чекають тяжкі проби; однак коли вона вийде з них побідно, зискає на силах, яких було їй брак до тепер, а яких упадок додавав відваги ініціаторам закона. Папська енцикліка в точкою виходу для трагічних заколотів, переслідувань і далеко драстчнійших подій, чим при інвентаризованю костелів. Кабінет був тоді в силі успокоїти населєнє що до судьби костелів і Служби божої, однак коли тепер позамикає костели і вигонить вірних з посьвячених місць, трудности вже не дадуть обійти ся, бо публики вже не дасть туманити ся довше.

Песимістично на вислід сеї борби задивлює ся кореспондент католицької Kölnische Volkszeitung, який між иншими виводить: Супротив сего, що не буде у Франції католицьких стоваришенєв, правительство очевидно замкне костели, або віддасть їх схизматичним стоваришеням. Сконфіскує маєтности церковних громад і вичеркне решту церковного бюджету. Всі поданя о пенсії для парохів стануть макулятурою, а вступні чинности до ство

Рідна справа

рення віроісповідних стоваришень, які розпочато в деяких дияцезиях, підуть на марне. Увійдуть в жите драконські постанови закона, прокуратори будуть мати багато роботи і заповнять ся вязниці. Авантюри з часів інвентаризованя костелів повторять ся з десятикратно більшою силою. В Бретонії, Вандеї, Сабавдії і т. д. поплине кров. А однак — кінчить кореспондент — найтемнішою точкою в сій справі є обонятність широких мас. Політичного вишколеня і солідарности німецьких католиків не достає французским цілковито. З організациєю німецьких католиків правительство мусить числити ся, натомість у Франції они роздроблені на партії і фракції, а кожді нові вибори вказують, що виборці чим раз менше чують потягу до тих партій, які боронили католицькі інтереси, заступали, або удавали, що їх боронять.

Натомість не покидає добрих надій англійський пралат Поєр, який студіював відносини французької церкви і так висказав ся до одного з редакторів Stantard-a про теперішню ситуацію:

Релігійні переслідуваня викликають не раз дуже корисний вплив. Є они немовби давка хініни, давані недужому на малярію; прикрий лік однак відживляючий. Церков у Франції, хотяй складає ся з дуже ревних ісповідників, потребує однак дещо більше застанови над правдивим християнським житєм, якого істоту становить прийняти хрест на плечі і страдати. Богато Французам треба виперти ся релігійної недбалости, лїнивства. Тепер, коли приходять до кризи, побачать, як дармо они хотіли на жадає державних властей погодити Божу службу зі старанем за мамону... Закон ухвалений парламентом не надає ся абсолютно до прийнятя. Величезна більшість опінії в краю знає про се і признає се. Говорю се також про опінію університетської молодіжи, яка приступає чимраз громаднійше до «cercles catholiques» в Парижі і інших великих містах. Ся молодіж кермує ся духом справді «воєнним» (militant) і з нею треба буде в найближшій будуччині поважно числитися. Державі удало ся вигонити монахів, але остало сьвітське духовенство, котре не було безчинним за час послїдних літ. Дух старої католицької генерації у Франції був дуже слабкий, дуже несмілий. Католики протестували против несправедливости, але більш нічого не робили. Нове покоління є инше і протє сьвіт небавом пересьвідчить ся».

Тайна погроза, яка містить ся в послїдних словах, має очивидно за ціль звернути увагу французького правительства на небезпечність заворушень на більші розміри і проливу крови, однак не може бути ніяк толкована яко заповідь якоїсь кровавої внутрішньої релігійної війни в повнім того слова значіню. Від таких братоубийчих тенденцій стоїть далеко французьке духовенство, як і ватиканські круги.

Вельми щирю і горячу, а при тім поучаючу статю заміщує п. А. Будій під наведеним заголовком в послїднім (33) числі «Рідного Краю». Се число взагалі, — як видно з перечисленя вго змісту, поданого в рубриці для літератури — відзначає ся цілим рядом добірних статей, а надто залучена до него карта Руси-України п. К. Падалки, з якої можна пересьвідчити ся наглядно, як далеко сягає український етнографічний елемент і як на порі є отсей зазив п. Будія до розбуджуваня ниціональної самосьвідомости і покликунаня в жите просьвітних та економічних організацій у того дрімучого народного кольоса.

Нехай Бог допомагає нашим послам у державній думі — зачинає п. Будій — добути нам щасливищу долю, але й нам вдома не гоже сидіти, поклавши руки та дождати до чого дійде справа у думі. У нас ще не начате поле рідної, національної справи і підтримуючи наших послів у всіх їх домаганях, ми негайно мусимо, тут вдома, виїхати з плугом на поле рідної справи.

Наша інтеллегенція, що вийшла з панства, здебільшого обмосковилась. Се дуже шкодить рідній, українській справі і через се перша мета свідомої частини української інтеллегенції згуртуватись і поширяти національну самосьвідомість посередь обмосковленої частини нашого громадянства.

Правда що з народу встає нова інтеллегенція і певне, що вона і без нас рішить колись національну українську справу, але як подумаєш, скільки на се треба буде часу, то й зацимить серце, що не доживемо ми до тих, бажанних часів. І рветься воно, щоб упорядкувати рідну справу яко мога скоріше. А досягти сього скоро можна тільки, привернувши нашу обмосковлену інтеллегенцію до кривної, української людности

До вас, сестри Українки, до вас рожеві квіти, щастя життя людського й утіхо нашого життя, перше благання!

Ви у сій справі маєте змогу багато зробити!... Ні не тільки багато... ви маєте силу зробити все!

Українка ніколи не була рабою у сімі, яка московка; вона завжди була «господиню» і не тільки по назві, а й у дійсності. Вона ніколи не була своєму чоловікові «бабою», а була «дружиною». Вже самі сі ймення визначають, як дивив ся і дивить ся українець на свою жінку.

І справді, скрізь по українських селах, у які не вїли ся ще московські звичаї, чоловік тільки на своїй ріллі голова, та й то не зовсім, у хаті ж безперечно голова жінка—господиня. Через се я певен, що ті жінки, що з Київа прохали державну думу визволити жіноцтво з підкормиги, або не Українки, або такі ще не вмїли бути Українками, занехали український побит і рідні звичаї, і самі прилучили себе до московського побиту, а разом з тим і до жіночої неволі.

Щоб знову стати господинями, якими були їхні прабаби, таким жінкам скоріше треба стати свідомими українками.

Українцю і в голову не спадає, щоб його господиня, або дочка не мали тих самих прав, які матиме він і його сини, і не може бути сумніву, що у автономній Україні зараз же буде загальне виборочне право громадян обох полів.

Через се я й звертаю ся до вас сестри-Українки: підніміть вище голови, памятайте що коли ви поневолені, так тільки через помосковлення! Ви Українки, а Українки були і мусять бути вільними і рівноправними з чоловіками, бо вони їм подружжа, вони господині! Швидче станьте сьвідомими Українками і приверніть до того своїх чоловіків і дітей! Вчіть дітей рідній мові, навчайте їх рідним пісням і рідним звичаям! Візьміть ся спільно до національної справи! Засновуйте українські просьвітні товариства, або прилучайтесь до тих просьвітних товариств, що вже існують і вірьте, що не багато мине часу, як Україна стане справді Україною, і не можливі будуть тоді по українських земських зібраннях суперечки про те, якою мовою треба вчити українських дітей по школах, бо самі земські гласні і їх діти говорити муть мовою українською.

Не далеко ходити за доказами, що жіноча сила — велика сила і може навіть скелі споршати. Покохала свідомо Українка Німця, людину иншої культури і щож ми з того бачимо тепер? Син Німця Шрага, Ілля Шраг, через жіночу силу своєї матері-Українки став у державній думі на чолі оборонців рідного краю своєї матері, нашої понівеченої України!... Слава славній дочці України, матери нашого національного діяча! Слава!

Дайтеж, любі сестри, більше нам таких оборонців! Поможіть братам вашим і чоловікам струсити з себе ту млявість, що через вікові утиски їх воді, сповила їхні душі... А ви дівчаточка, веселі українські зіроньки, не віддавайте свого кохання тим, хто відцурав ся своєї матері України, памятаючи, що хто забув матір, то той може забути й жінку, і хто зрадив матері то той певне зрадить і дружині.

(Конець буде).

Просимо відновити передплату.

Н О В И Н К И.

— Календар. Вівторник: руско-кат. Агтоника; римо-кат. Розалї дїви. — В середу: руско-кат. Іриня; римо кат. Лавентія.

— С. Е. Митрополит Шептицький вернув з Риму в суботу, а в середу виправляє ся з путниками в подорож до сьв. Землі.

— Прошу відкрити шолом! Якийсь безіменний сьвященик з Самбірщини жалувє ся в «Дїлі» що директорка самбірської видїлової школи не хоче приймати замісцевих учениць, поки не покаже ся, чи для місцевих буде місце, покликуючи ся на дотичне розпорядженє ц. к. Ради шк. кр. Задля того звертає ся він прямо на мою адресу, що я «посьмів успокоювати руский згала!» і щоби я тепер дав руским родичам раду, де они мають записувати своїх доньок, якби я був ц. к. Радою шк. краєвою, або єї президентом а бодай віцепрезидентом. Супроти того я констатую передовсім, що я є $\frac{1}{32}$ -ою на повній сесії ц. к. Ради шкільної, а $\frac{1}{14}$ на першій секції, до котрої належать народні і видїлові школи і учи-

тельські семінарії, отже як з сего легко обчислити можна, маю там оден голос на 32, взглядно на 14 членів, сам не видаю розпорядків, ані сам їх змінити не можу. Длячого як раз виключно до мене звертає ся сей безіменний св'ященик, не можу зрозуміти, позаяк в I секції засідає також крилошанви Білинський, а в Раді шк. кр. є ще членами директор Савицький і проф. др. Студинський.

Дякую я прошу уклінно передовсім о відповідь, де то сей св'ященик вичитав, що я «смів успокоювати руский загаль», а відтак прошу відкрити шолом, а тоді я дам відповідь що до послання доньок до шкіл також отверто, бо за свою діяльність приймаю повну одвічальність прилюдно, а стріляне з поза плота вважаю недостойним поважного мужа.

У Львові дня 2. вересня 1906.

Олександр Барвінський.

— **Пожарний Сокол** в Дрищеві повіта підгаєцького оснований як філію львівського «Сокола». Статута прийнято уже ц. к. Намісництво.

— **Філія академічної (рускої) гімназії у Львові.** Міністер просвіти рескриптом з дня 27. липня 1906 р. ч. 10128 установив в академічній гімназії у Львові філію з днем 1. вересня 1906 р. Філія має зорганізувати ся в слідуєчий спосіб: 1) З головного заведення має ся відділити по два відділи з першої і другої класи і по однім з третьої і четвертої, так що ново утворене заведення має складатися з чотирох нижніх клас в шести паралельних відділах. 2) Управи заведення має бути поручена окремій особі, якій за труд буде признана річна винагорода в сумі 800 корон. Крім сего учительський труд управителя обнижить ся до половини нормального числа тижневих годин науки. 3) Учити в 1906/7 шкільнім році будуть учителі головного заведення. Від 1907/8 шкільного року утворять ся для філії окремі етапи, який складатиметь ся крім управителя з шести дійсних учителів. Філія одержує та кож окремого помічника терціяна.

— **Наруга над правами рускої мови.** З Надвір'янщини описує дописувачель «Діла» п. Переріський: Ц. к. Староство в Надвірній прислало до 1) Дмитра Ключинського, 2) Василя Воднарчука, 3) Михайла Сирочинського Федора, 4) Михайла Ставарського Якова і 5) Івана Яворського з Переросля якісь письма, писані в польській мові. Сі люди уміють вправді трохи по руски читати і писати, але по польськи ні читати ні писати не уміють. Оглянули ся в селі сюди-туди, нема кому прочитати польського письма. Але бояли ся, аби не понесли якої шкоди через то, відослали письма назад до староства, а на кожнім написали: «Просимо нам прислати по руски, бо сеї мови не розуміємо». За якийсь час приходять тим самим людям знов якісь письма. Кинули ся шукати, аби хто прочитав і на щастє нашли одного. Той прочитав тай каже: «Се прийшло зі староства, абиście там ставили ся 1. червня, а як ні, то дістанете кару 50 корон». Люди прийшли до староства, а там комісар каже: «Уже вас не треба. А чомусьте вперед не прийшли?» — «Бо по польськи не уміємо, а на той час не було в селі нікого, що вмів би нам прочитати. А тепер найшов ся, то ми прийшли». — «Ну-ну! А за то, щосьте тогди не прийшли, маєте по 20 корон кари». Люди счудували ся, але привичасві вже до такого вступованя, зголосили рекурс. А як прийшли вироки на письмі (ч. 15039 з 30/6 1906), знов по польськи писані, то внесли рекурс до намісництва, що нічого не винні, бо не мали наміру «не слухати» старости, лиш не вміли по польськи, а впрочім після законів власти адміністративні в Галичині обовязані з рускими сторонами переписувати ся по руски. Рекурс подали 7. липня і думали, що бодай на два три роки збули ся клопоту з панами. Але де тям? Незадовго прийшла і відповідь з намісництва (ч. 22143 знов по польськи), з котрої довідали ся, що кара наложена на них паном комісаром затверджена, бо język polski jest językiem wewnętrznym urzędowym с. к. władz administracyjnych і дятого «с. к. Starostwo było uprawnione do używania го

w wezwaniach przeznaczonych dla rekurentów do jawienia się w urządzie, a wygotowanie wezwań w tym języku nie uwalniało rekurentów od obowiązku zadość uczynienia wezwaniu». І за то, що бідні люди не уміють по польськи, мусять заплатити разом 100 корон, крім того приневолені вони утримувати собі товмача, що уміє по польськи, бо боять ся, аби знов коли не попасти в таку біду і не заплатити за дурно-пусто тільки грошей. З уваги, що засуджені бідні зарібники, просить ся усіх патріотів надіслати добровільні датки, хотьби і найменші на заплаченє кари на руку Дмитра Ключинського в Переросля, пошта Тарновиця лісна.

— **Українська мова в православної церкви.** Орган подільського духовенства «Подолія» пише в Каменця Подільського: В понеділок 27. серпня, в навечеріє празника Успенія Божої Матери, в кладбищенській церкві зібралась по дорозі більша громада полонників, які поспішали в город з нагоди наступаючого відпусту в архієрейській Успенській церкві. Під час литургії сему зборови богомольців виложив настоятель церкви науку про св'яте євангеліє на українській мові. Св. євангеліє — говорив проповідник — се Боже письмо до людей. Всякому християнину приємно читати се письмо. Наш Архієрей — Єго Преосвященство Преосвященнійшій Партеній, єпископ подільський, брацлавський, багато потрудив ся біля перекладу сего Божого письма на нашу рідну українську мову. По благословеню Святійшого Синода сей переклад напечатаний і відданий до всенародного ужитку. І так тепер маємо можливість читати письмо Боже рідною мовою. Після сего проповідник прочитав з євангелія уступ днівному святому Мат. XI. 27—30 зразу по славянськи, а опісля рідною мовою. Богомольці слухали читанє з очевидною увагою. По відраві письменні богомольці запитували, де б то можна роздобути св'яте Євангеліє. Їм подано адресу. Тогож дня поученє про св. євангеліє на українській мові було повторене на вечірні перед новою юрбою богомольців. — Честь за се каменецькому духовенству і честь ініціаторови сего руху, перекладчикови св. Євангелія на українську мову єв. Партенієви!

— **Вісти з України.** Просвітне товариство на Кубані. Дня 25. серпня в Катеринодчрі скликають ся перші загальні збори «Кубанського просвітного товариства». Товариство має на меті веднати до купи усіх Українців на Кубані, підняти просвіту і розгорнути національну самосвідомість українського народу. У відозві, яка закликає на ті збори між иньшим сказано: «настав вже той час, коли українська інтелігенція, одірвана довгий час від свого народу і помоскалена — повинна піти новим шляхом, повинна повернутись до свого народу, розгортаючи національну самосвідомість і всі національні українські сили. Упорядники зборів вже намітили широкий і цікавий програм діяльності товариства, для того на перших зборах будуть обібрані ось які комісії: 1) комісія поширення і розповсюдження українських книжок і часописей; 2) видання книжок для народу; 3) закладання народних бібліотек-читалень; 4) організації недільних (воскресних) шкіл і вечерових викладів (курсів); 5) організація літературно-музичних вечорниць і зібрань для народу і 6) для українських вистав — спектаклів. Від щирого серця вітаємо українських братів за Чорним морем на Кавказі і бажаємо успіху новому товариству. — В Катеринославиці во всіх повітах скінчили ся уже вибори до «землеустроїтельних комісій». Всі селяне одмовились приймати участь в сих виборах, через те, що комісії збирають ся без призволення Державної Думи. — Не вдало ся!

— **Отворене новооснованої приватної рускої дівочої гімназії** СС. Василянук у Львові при ул. Длугоша ч. 17. відбуде ся дня 4. с. м. не як було оголошено попередно о год. 8, але о 9. рано торжественним богослуженєм в церкві монастирській при ул. Зиблицевича ч. 24. При сій нагоді може Заряд монастира зазна-

чити з приємністю, що є повна надія найгарнішого розвитку сего першого у нас того рода наукового заведеня, скоро суспільність поперла єго зараз на самим початку так, що зголосила 29 дітей до I. класи, а науку зволила ласкаво обняти самі найдобріші учительські сили. Хто интересуєсь ближше сим ділом і кому на серци висше образованє наших доньок, зволить взяти участь в торжестві отвореня сеї гімназії. — За Монастир СС. Василянук у Львові: С. Володимира Філевич.

— **Виділ Руского Товариства педагогічного** переірошує на сім місци всіх, що на свої письма до виділу не дістали доси відповіді. Члени виділу порозїздились були на час шкільних ферій для відпочинку на св'яжий воздух, тож і спинилась робота в канцелярії. Від дня 1. вересня вернули всі до своєї роботи, кожний на свою позицію, щоби служити загальній справі.

— **З ц. к. дирекції залізниць державних.** З огляду на се, що в осінних місяцях виступає звичайно сильніша потреба возів до перевозу продуктів рільних, дров, вугля, коксу і т. п. звертає ся увагу інтересованих фірм, щоби зволили вже тепер заосмотрювати ся в потрібні їм запаси вугля, дров, цегли вапна і т. п.

— **Найвисший «дерихмара».** В Новім Йорці стане небавом будинок, котрий буде вповні заслугувати на назву правдивого «дерихмара». Іменно компанія Зінгера, акційного товариства машин до шитя, буде для себе дім, котрий має мати 594 стіп висоти, отже буде висший як всі доси звістні будинки, з котрих найвисший «Парк Ров» в Новім Йорці єсть високий на 382 стіп. Низша часть нового будинку буде мати 15 поверхів, а на нїм стане вежа на 45 поверхів. По вежі Айфля буде дім Зінгера найвисшою будівлею на світі. Кошт будови винесе 1¹/₂ мільона долларів і буде готовий за два роки.

— **Про гаолян,** пише ще «Громадська Думка» таке: «Виявило ся, що гаолян росте у нас дуже добре і саме тепер достигає. Китайці мають з гаоляну велику користь: зерно з него таке, як конопляне сімя, варять з него кашу, годують ним кури, коні і товар. Росте він високо, аршинів зо три заввижки, укривають ним хати, городять плоти, плетуть кошики, вють верівки, роблять роґожі. Корінем топлять. До того ще гаолян дуже родючий: в одного зерна видає кущик, з якого можна зібрати чверть, а то і пів фунта сімени.

— **Дальший репертуар руского театру в Березанах** Саля тов. «Надія». Початок точно о год. 8. вечером. Абонамент на 6 вистав 10 кор. (Білеті продає торговля п. Юзичинського і п. Гервого).

Ві вторник дня 4. вересня с. р. «На сіножати, народна оперета Яновської, (коломийка в 4 парти укладу п. Ніжанковського). Розпїчне: «Весіле при ліхтарнях», оперетка в 1 дії Оффенбаха.

В четвер дня 6. вересня с. р. «Користна посада» (Хабарники), славновісна комедия в 5 діях Островського.

В суботу дня 8. вересня с. р. «Катерина», опера в 3. діях Аркаса. Музика побільшена!

В неділю дня 9. вересня с. р. «Наймичка», образ народний зі співами і танцями в 5. діях Карпенка Карого.

Наука, штука, література.

Рідний Край, Часопись політична, економічна, літературна і наукова. Виходить раз на тиждень у Полтаві. Зміст: Вступна статя. — Рідна справа. А. Будія. — Про землі, з яких складаєть ся Русь-Україна і про людинь, яка її заселяє. Л. Падалки. — Оповідання з історії українського народу. Гр. Коваленка. — Огляд каталогу Полтавського педагогічного бюро. Д. В. — По Україні. — Житя в Росії. — Що дієть ся по иньших державах. — Дописі. — Бібліографія. — Оповідки. До статті Л. Падалки додаєть ся карта Русі-України.

— Промінь суспільно-науковий орган українського учительства. Видав Комітет редакційний зложений з Буковинців і Галичан. Зміст: Реорганізація учительських семінарій в Чернівцях* (І. Карлик). — «Взаємна поміч учительська». — Учителські курси в Києві (Г—ий) — Хто причиняєсь до упадку української гімназії в Кіцмані? (З. Ш.). — Із конференцій окружних в Галичині: (З Сокальщини. З Жовківщини. З Перемишлянщини. — Розвій народного шкільництва на Буковині. Написав Іларій Карбулицький (Дальше) — Фейлетон: Наш альбом: В школу. (Дмитро Макогон). — Діти і революція (В. Л.). — Всячина. — Книжки заслани редакції. — Анонси.

Телеграми

з дня 3. вересня 1906.

Тішин. По величких оваціях вчора в неділю, як день відпочинку, цісар виїхав нині 1/7 рано на терен маневрів.

Хеб. Вчора отворено тут католицький VI. конгрес; відбули ся два повні засідання.

Петербург. Місцева телеграфічна агенція доносить, що в Тулі застрілено осьми револьверовими стрілами президента окружного суду Решстова. В Гродні кинено бомбу на відділ поліції і зранено п'ять осіб. До прибувшої патрулі почато стріляти; по дві особи зранено по обох сторонах. Також в Лібаві прийшло до обоїльної стрілянини війська і укрітих в острілюваних в домах революціонерів. Зранено кілька приватних осіб і поліцаїв, а арештовано 23 мушкетерів і 39 жінок.

Кольонія. Köln. Volksztg. доносить, що для безпечности міністрів розпоряджено на будуче, що кожний урядник якого nebude міністерства, який удає ся на авдієнцію до иншого міністра, має показати перед вступленем до салі прийнят відповідну посвідку своєї зверхности. Окрім сего має про виставлене такої посвідки се міністерство повідомити телефонічно даного міністра. Офіцери мусять мати картини заосмотрені фотографією і то поіменні картини. Надто кожда така карта мусять носити підпис генерала дивізії. Вкінці одіж приватних осіб, які удають ся на авдієнцію, будуть перед входом до салі перешукувати агенти політичної поліції. — Виходить на Горкого авдієнцію!

Матеріали до національно-політичного і культурного життя Русинів.

Поєднанє руських партій і проєктований в тій ціли з'їзд в Львові.

Письмо до Редактора „Правди“.

(Дальше.)

А вглубляючи ся дальше в факт вибору О. Качали на посла з Тарнона — Бохні, смів би я тих панів з старої партії спитати: після яких прецеденцій збув ся той факт? Не після того, як отця Качалу вимазано Радою Руською з листи кандидатів на округи виборчі руські, а як, коли помімо того мав він всі шанси бути вибраним, зі зторони старої партії, всіми способами интриговано, що би его не вибрано? А поступаючи за тою ниткою в зад, здібуємо ся знову с подібним и не менше поучаючим фактом. Покійного Лавровського викинено з листи кандидатів на посла до сейму, и він добив ся власним старанєм мандату з міста Стрия. Говорено потою старою партією, що він вибраний зістав Жидами и Поляками, хоч то тільки в половині була правда, бо чей в Стрию находять ся и руські міщане. Щож доказують ті факта. Може то, що ті люде, бо не догоджено їх амбіції, просто кинули ся в ворожий табір? Ні! ті факта доказують щось зовсім ин-акшого. Побіч переконань Раді Руської, чи старої партії зродили ся ин-

ші переконанья, котрі добивали ся, в який небудь спосіб виявленя, манифестації. Рада руська хтіла їх знехтувати, отже проломилли вони собі дорогу там, де Рада руська сего не сподівала ся. Так се няке накладанє с Поляками, — се протест против узурпації диктаторства, се протест против нивеляції народної думки руської на свій лад Радою Руською, се протест народоства, — и нічого більше. Були ті люде поправді не спосібні заступати нарід руський? Яко политики стояли вони више може по над всіх, котрих Рада руська межі своїми кандидатами виказала. Яко громадяне руські мали вони більше заслуг за собою, як инші кандидати на пості. Их апостазія не була доказана. Але високий ареопаг Раді руської відкинув їх тому, бо вони представляли певні диференції переконань, котрих він не тільки пошанувати, але увзгляднути не уважав за потребне, заоктроївши публичну думку, свої переконанья и погляди поставивши яко єдине мірло правотиности ба! навіть принадлежности народної. А резульати такого поступованя були:

1) що Рада руська, позбавляючи себе впливу свіжих соків, приняла вид зашкара лупілости, и неживотности;

2) той загал, котрого вона репрезентувати думала, захорував на апатию, бездейність, неопрадність;

3) що намірена твердість характеру розпустила ся в незвичайній мягкости, бо бездільности.

А то все тільки на користь ворогів наших вийти мүсило. Отже чистісенька політика а la Polaków względem Rusinów.

Що до самого пляну знехтованя народців через таку зашкаралупленість в собі, то стало ся, — що звичайне в таких разях стаєть ся, — що народовці коли, люде старої партії и не чули ся, вирости по над їх голови. Перемочи нас, наклонити, щоб ми від наших переконань відстали, — се справедливо безглузда мисль. Не змогли люде старої партії того зробити, коли ми були «мальчиками», коли ми були горячими «молодниками», коли ми були маленькою, «молоденькою партійкою», то не пора се зробити нині, коли ми стали мужами, колисьмо назаймали всякі позиції в народі и трудом и працею на тих в очах народу утвердили ся. Священство, з котрого стара партія найбільше адгерентів рекрутувала, має нинька межі собою богато народовців.

Ті люде окупили криваво своє становинє в народі. Маю досять добрий перегляд в сій справі, и могу виказати, що вони найгірші посади займають, а стосунково дуже мало кому своїми прозьбами докучають, бо не хочуть в конфликт з своїми переконаннями входити.

Так ми нинька, ті так звані «мягкі», дуже вже затверділи в наших переконаннях, видерти нам їх не ма ніякої сили на світі, — ми сміло до них признаєм ся, и готові за них до посідного бороти ся.

Так само не ма спсєобу, щоб нас чим небудь зашахувати, або зягноровати. Пвище привів я факти відносячі ся до вибору в послі О. Качали и покойного Лавровського ким иншим, з причини омпнення їх кандидатур в листі з курий сільських. Навів я їх ті факти тому, щоб показати, що переконанья тих людей протерли собі дорогу в який небудь спосіб на перекир Раді руській.

(Дальше буде.)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 15. вересня 1906.

Нова сензацийна програма

Щоденно о 8. год. вечер представленє В неділі і сьвята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9.

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан	12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*
„ Кракова	2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40, 9-30*
„ Підволочиск	7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*
„ Лавочного	7-29, 11-50, 10-50*
„ Рави руської	7-50, 4-50
„ Станиславова	8-05
„ Самбора	8-15, 1-50, 9-20*
„ Любіня вел.	11-50* (13/5—16/9 в неділі і сьвята)
„ Яворова	8-18, 4-37
„ Янова	1-15 (1/5—30/9), 8-45* (13/5—9/9 в неділі і р.-кат. сьвята), 9-25* (13/5—9/9)
„ Коломиї	10-05
„ Р'яшева	10-35
„ Тухлі	3-45 (від 15/6 до 30/9)
„ Брухович	7-07, 3-25, 5-30, 8-20* (всі від 6/5 до 23/9 щоденно і 1-45 (6/5 до 23/9 в неділі і р.-кат. сьвята)

На Підзамче.

„ Підволочиск 7-05, 11-30, 2-08, 5-35, 10-18*

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	12-45*, 1-—*, 8-35, 2-45, 6-35* 8-25 10-05*
„ Іцкан	2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*
„ Підволочиск	6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*,
„ Яворова	6-55, 6-—*
„ Янова	9-15 (1/5—30/9), 1-35 (13/5—9/9 в неділі і р.-кат. сьвята), 3-14 18/5—9/9).
„ Лавочного	7-30, 2-30, 6-25*.
„ Самбора	8-55, 4-15, 10-51
„ Станиславова	9-10*
„ Белзця	10-45
„ Р'яшева	4-05
„ Коломиї	3-30
„ Рави руської	7-25*, 11-35*
„ Перемишля	10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова Ясла
„ Стрия	11-10*
„ Брухович	6-05, 2-28, 3-40, 6-26* (всі від 6/5 до 23/9 щоденно), 12-40 (6/5—23/9 в неділі і р.-кат. сьвята).

З Підзамча:

„ Підволочиск 6-32, 11-07, 2-32, 6-27*, 10-02*.

Примітка. Поїзди поспішні друковані є черенками товстими; поїзди нічні є зазначені зьвіздкою. Пора нічна числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники розклади їзди ітд. можна набувати через цілий день в міским бюрі п. к. державних заліз. ч. б. п. пасаж Гавсмана ч. 9.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принймає вклади і виплачує завдатки на рахунок бїжучий, принймає до переходаня папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подїбно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переходувати може свов майно або важкі документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдоділийши зарадженя. Привиси дотично того рода депозитів одержати можна бесплатно у відділі депозитовий.